۴ شنبه ۱ خرداد ۱۳۲۵

نومره ۲۰۰ ایکنجی دوره

قیمتی ۳ ریال
آبونه الیلیک ۱۲۰ ریال
۶ آیلیق ۶۵ ریال
۳ [illegible] ۳۵ [illegible]

مدیر: فتحی خشگنابی
اداره‌سی محلی ستارخان خیابانی

آذربایجان

بو روزنامه آذربایجان دموقرات فرقه‌سینین اورقانیدیر

تبریز افسرلیک مکتبینی قورتارانلارین جشنینده

دوشنبه گونو آزاد دموقرات آذربایجان، نوز پارلاق ملی موفقیتلرینین بیرینسینه شاهدی اولدی. بو گون مقدس اودلار یوردونون ۲۵۰ نفر رشید و قهرمان اوغلو افسرلیک درجه‌سینه یتیشیب ملی یاشایش و آذربایجان آزادلیغینین مدافعه‌سی و ایران استقلالیتینی و تمامیتینی حفظ ایتمک ایچون حاضر و آماده اولدوقلارینی اعلام ایتدیلر.

بو مکتب بیرینجی دفعه اولاراق، دوز گون بیر ترتیب اصولی و بیر مقدس هدف و ایده‌آل اوزره تربیه ایدیب و وطنیمیزه، ملتیمیزه خدمت ایتمک ایچون آذربایجان جامعه‌سینه تحویل ویرمیشدیر.

دوننکی ساده ولی احساساتلی و موثر مراسمده دعوت اولونانلارین و ملی حکومتیمیزین عضولری، دموقرات فرقه‌سینین رهبرلری و بو مکتبین مربیلری گوزلرینده، شادلیق نوری پارلاییردی. مکتبین فرمانده‌سی [illegible] بیر لحن ایله نوز [illegible] گزارشینی اوخودی. بو معنالی جمله‌لر که بوتون جامعه‌میزین حیاتینی پارلاق بیر نمونه‌سیدیر، هله‌ده قولاقلاریمیزدا سسلنیر:

«بو آز مدتده آذربایجانین خلقینین مختلف طبقه‌لریندن اولان حربی مکتب شاگردلری آچیق و آزاد روح، محکم بیر اراده ایله درس پروغرامینی آغیرلیغا دوروب و سحردن آخشامه قدر یورولمادان پروغرامین عملی قسمتلرینی اوگرنمگه چالیشیردیلار. بونلارین هدفی وطن یولوندا فداکارلیغا حاضر اولمادیر.

دوننکی تحصیلاتی قورتاران افسرلر آذربایجان جامعه‌سینین مختلف طبقه‌لریندن انتخاب اولونمشلاردر.

کئچمیش دوره‌ده نوز اولادینی خدمتدن معاف ایتمکدن اوتری مین جوره تشبثات ایدنلر، ایندی گوللر اوز و محکم بیر ایمان ایله نوز اوغوللارینی وطنه خدمت ایتمک ایچون ملی حکومت اختیارینه قویورلار.

حربی افسرلیک مکتبینین فرمانده‌سی بو مکتب ایله تهران افسری دانشکده‌سینین تعلیماتلارینی مقایسه ایتدیکدن صونرا بئله نتیجه آلدی که، تهران افسری دانشکده‌سینده شاگردلرین وقتینین بیر چوخ حصه‌سی، ایکی ایل یاریم و اوچ ایلده، فقط بوش و بی‌ثمر نظری قسمتلری اوگرنمک نتیجه‌سینده تلف اولور و عملی قسمتلره ایسه چوخ آز توجه ایدیلمیر. بیر صورتده که، بیزیم حربی افسرلیک مکتبینده، شاگردلر عموماً تحصیل کرده جوانلاردان انتخاب اولونمشلار و وقتلرینی فقط عملی قسمتلری اوگرنمکه صرف ایتمیشلردر.

بونا گوره بیزیم تازا افسرلریمیز هر حیدن اونلارین انتظارینده اولان وظیفه‌لره انجام ویرمگه آماده‌درلر.

اونلار ماموریت یئرلرینه گیتمگه لله‌سیب و بیر بیرلرینی قاباقلاییرلار.»

آذربایجان ملی حکومتینین باش وزیری آقای پیشه‌وری خلقین گورولتولو آلقیش و احساساتی آراسینده، حربی مکتبین آچیلیشی زمان موجود اولان موانعلر بارسینده بحث ایده‌رک بئله دیدیلر:
مکتبلر که یوز ایللرله بیر یئرده ثابت قالان بیر ملت قطعی و سرعتلی بیر حرکت نتیجه‌سینده بویوک موفقیتلره نائل اولسون و نوز دالی قالماسینی جبران ایتسین. بو بیر تاریخی حرکتدر که ملتیمیزی ایندیکی ترقی و موفقیتلره یتیرمیشدر.

ساتین قوه‌سی یالدیش بیر یالار داغ کیمیدر که، اگر طغیان ایده بویوک قدرتلر نشان ویره‌جکدر.

بقیه‌سی ۳ نجی صحیفه‌ده

تهران رادیوسی

تهران و لندن ـ رادیولاری خولیندا آذربایجان روزنامه‌سینین ۲۰۰ نجی نمره‌سینده نشر اولان مقاله‌ نظرینده محترم اوخوجولارین نظرینه چاتدیریلیر.

آقای قوام السلطنه، بو صدون نشر ایتدیگی اعلامیه‌ده، [illegible] [illegible] طرفیندن [illegible] باشقا، نوز اعلامیه‌سینین آخرلاریندا انتخاباتدان داها بیر سوز دانیشیر. افسوس که، معلوم اولمیر انتخابات [illegible] انتخابات و یولاردان [illegible] آذربایجان ملتینین نیچه نفر وکیل سئچه‌جگینی ده معین ایتمیر. آنجاق بونی یازیر که، فقط موضوعدا ویریلن وعده‌لرین عمله گلمه‌سی آذربایجان ملتینین انتخاباتدا اشتراک ایتمه‌سیندن آسیلیدیر.

حربی [illegible] [illegible] دیمر اگر آذربایجان ملتینین نمره‌سینه گوره یعنی ۴۵ نفر وکیللری ۱۵ نجی مجلسه وارد اولماسا آقای قوام السلطنه‌نین باش وزیرلیگی دوام ایتمه‌یه‌جکدر.

[illegible] مجلسده، ۱۴ نجی [illegible] [illegible] آزادلیخ [illegible] [illegible] اولا بیلر. [illegible] ایرانی ایندیکی استعماری [illegible] خلاص ایدیب، دوز گون دموقراتیک بیر دولت وجوده گتیره. مگر اولا بیلر؟ تمام [illegible] بیر یئره یغیشمه‌جک.

بیله ایکه بو دفعه استیرمیش آذربایجان نماینده‌لرینین تکلیفلرینی بعضی مسئله‌لری قبول ایتسین. حتی ایشیدیلدیگینه گوره، بیر چوخ مسئله‌لر پالتوس داخلی اولموش ایمیش. ایله که ایش بعضی بیر یئره چاتیر بعضی لفظ لفظاسی آرالیق گیرر. آقای قوامین کابینه وزیرلرینی، هر ده [illegible] دیدی بولام، و بعضی [illegible] ایمضا ایله مگدن خودداری ایدیرلر.

آقای قوام موافق اولا بیلمیر (مشت نمونه خروار است) بیجه که آقای قوامین گوزل گیجیت بیر مسئله‌نین انجاماسیندا حقیقتا خوش نیت و برادر کشی [illegible] آنده ایدن باشقا بیر حیله دگل موافق اولا بیلر.

[illegible] که، ۱۵ نجی مجلسده آذربایجانلی سیز، هیچ بیر اصلاحات موفق اولونمایب و اولماباجاق. هیچ زاد هیچ شرده دگل. بیر چوق رادیو ایستاسیونلاری آقای قوامین استعفا ایده‌جکینی آرالیا سوزوب بابل کیمی توتورلار.

اگر چه ایندیلیک بو خبرلر اساس سیز و قابل اطمینان دگل، چوخ ممکندیر که ایش موقعه چاتاندا همان مرموز الله‌جه که آذربایجان و تهران قرارلاشدیغی دوستانه گوروشمه نتیجه‌سی باشقا بیر نتیجه‌یه شمول گوستر و قسمتلرینی موقع اجرایه قویوب آقای قوامین هر جوره افکار و عملینی خنثی ایدیرلر.

آقای قوام ایران ملتینی بو راجه [illegible]

ممکت خبرلری

قادینلارین دیوار غزته‌سی چیخدی

اوردی بهشتین ۳۱ یندن باشلایاراق آذربایجان قادینلار قورولوشو (آذربایجان خانمی) آدینداکی هفته‌لیک دیوار غزته‌سی چیخماغا باشلامیشدیر. غزته‌نین خانملاردان یعنی غزته تحریریه‌سی وار دیر.

یه ده فلاحت وزارتینده کی فعالیتلردن بیر نمونه
آغاج خسته‌لیکلری ایله مبارزه

ملی حکومتیمیز هر ساحه‌ده حتی بیزین قاپوسیندا اولدیغی ایچون باغچیلاریمیزی دا اونوتمامیشدیر. هر ال آغاج خسته‌لیکلری نوتلی بیزین باغچیلاریا و اقتصادیاتیا بلالارجا خسارت ویرمکده ایدی.

بقیه‌سی ۳ نجی صحیفه‌ده

بو ایل فلاحت وزارتیگی بو خسته‌لیک آغلارین قورتولماسی ایچون آذربایجانین هر نقطه‌سینده آغاجلاری خسته‌لیکلری ایله مبارزه‌یه باشلامیشدیر.

مثلا فلاحت وزارتیگی طرفیندن اردیبهشتین اولیندن ایندیه قدر ۴ تون (یعنی ۱۲ خروار) (بوردو دوئیقولیبن) و ۴۵۰ کیلو (سولفات دوئیقولیبن)، ۵ دانا سوسه‌پن تولومبا ایله برابر تبریزین و اطرافین باغلاری ایچون و ۱۶ دانا (عمود سون) تولومباسی مراغه ایچون و ۱۳ دانا نوز داولسی سپه‌ن تولومبا، میاندوآب باغلارینین آغاج ناخوشلیغلارینی رفع ایتمک ایچون متخصص مامورلارلا گوندرلمیشدیر.

بوندان باشقا میاندوآب فسنه چوغوندورو آفتلرینی اورتادان آپارماق ایچون، آیریجاده بیر متخصص و کافی مقداردا دا (داوا) یوللانمیشدیر.

آذر شهر، ارومیه، سلماس و خوی یه ده لیبه خسته‌لیکلرینین دفعینی آلماق ایچون (۱۱۲۲) کیلو (یوردو دوئیقولیبن) گوندریلمیشدیر.

آذربایجانین باشقا یئرلرینده آغاجلاردا بوروزه گن (لیب) خسته‌لیکلری ایله چیمی مبارزه آپاریلیر.

میانه‌ده (سواد) قورسلاری

بو گونلرده میانه محالینین مرکزینده برلیسی همکارلار تشکیلاتی طرفیندن فعالیتلی سواد سیزلیغلاریمی لغو ایتمک ایچون ۸ سواد قورسی آچیلمیشدیر که بورادا ۴۰۰ نفر ملا فعله لردن درس اوخوماغا باشلامیشلار.

تبریزده اوزومک اکماغچی لاری حاضرلاناجاق

اوزومک اکماغچی لاری (مسی ویرنگلاری) حاضرلاماق ایچون صنایع وزیرلیگی طرفیندن شمال باغیندا فنی اسلوبدا اولان گولندن استفاده ایتمکدن اوتری تصمیم دوتولمشدور. بو گولده اوزوم شانولاری نیک چوخ آسان هم. چونکه گولده‌کی سویون اولچیلیبی بیر نیچه دن دوورت متره اولدیغیا گوره اوزومگ اکمه‌رشلیدیر.

آذربایجانین هر نقطه‌سینده حربی تعلیم‌لر

اداره‌میزه گوندرلن تلغراف و مکتوب لاردا: آذربایجانین بوتون شهر ـ قصبه کندلرینده و هر نقطه

بقیه‌سی ۴ نجی صحیفه‌ده

حربی افسرلیک مکتبینین بیرینجی دوره‌سینین قورتارماسی مناسبتیله طنطنه‌لی جشن

دوشنبه گونو آخشام ساعت ۴ ده حربی مکتبین باغیندا مکتبین بیرینجی دوره‌سینین قورتارماسینا گوره طنطنه‌لی بیر جشن تشکیل ویرلمیشدیر.

جشنده قورشون باشچیلاریندان چیمرش اتمیشلر. طنبلر شوق جیخمش لاریندا دوغما ووره ده مترو عزیز آذربایجانیمیزین آزادلیغی یولوندا هر جوره فداکارلیغا حاضر اولدوقلارینا سوز ویرمیشلر.

جشنده [illegible] پاچیان بو مناسبتله بیر نطق سویله‌میشلر.

حرمتلی باش وزیر و محترم آقالار

ایجازه‌ویره عرض ایلیوم که بو جشن بریا اولماسی آذربایجانین

قهرمان حربی افسرلیک مکتبینین بیرینجی دوره‌سینین خاتمه‌سی مناسبتیله آذربایجان ملی حکومتینین افسرلیک مکتبی قورولوشونون دستوری ۱۳۲۴ نجی ایلین اسفند آیینین ۱۵ نده صادر اولوب و بو تاریخدن اون گون قدر یعنی اسفند آیینین ۲۵ نه قدر آذربایجانین هر نقطه‌سیندن ایستر کندلردن ایستر شهرلردن مختلف طبقه‌لردن گلن داوطلبلری که مکتبه گیرمک شرایطی و اولارده‌کی قبول ایدیب و همان تاریخدن تعلیمه باشلادی. بو آزلیق زحمتی و آز مدتده شامل اولان تعلیمات ۱۳۲۵ نجی ایلین اردیبهشت آیینین ۲۵ نده خاتمه تاپوب و مکتبین اول ایلینگی طلبه‌لری افسرلیک رتبه‌سی گوره‌ ملی حکومتیمیز موافق اولوبدولار. مکتبین دوره‌سی چوخ آز اولدیغی ممکن در بعضی‌لره عجیب گلسین ولی بو مسئله هیچ تعجب‌یری یوخدور. چونکه مکتب صحی ایدیب عملی نقطه نظردن او تعلیم‌لر که بیز طلبه اداره ایتمکدن اوتری افسرلار عمدتا نمونه گرمیدا پراتیک و آزلیق وقت گتیردیک و قورولوشا جمعیت شامل اولان نظری تعلیم‌لردن صرف‌نظر ایدیلدی. بیجه که او مدتده ۲۵۰ ساعت دن آرتیق جیون تعلیم میدانلاریندا عملا تاکتیک تعلیمی گئچیریلیب.

بو آز مدتده وقت دن آرتیق درجه استفاده اولونوب طلبه‌ هنر

بقیه‌سی ۳ نجی صحیفه‌ده

دنیا خبرلری

آمریکادا غوراوتون تحقیق کمیسیونا سوویت ادعی طرفیندن فرانکو اسپانیاسی علیهنه ویریلن اسناد و مدارک روزنامه لرده منتشر اولدی. بو اسناد ثابت ایدیر که فرانکو حکومتی آلمان فاشیستلری ایله اتحادی واراییش و ایندی ده ماده یاپماغی فاشیستلر بیله گیزلنمکدیر. کمیسیون اطلاع ویریر که فرانکو حکومتی علیهنه اسپانیا جرالچیلار طرفیندن سندلر ویریلیب ولی بو اسناد بعضی اسرارلا شامل اولدیغینا گوره روزنامه‌لرده نشر اولونمایاجاق.

مایین ۱۶ سیندا دکتر شهراد مطبوعات نماینده‌لرینه اظهار ایدیب مادامیکه هلند حکومتی آندونزیا استقلالینی تانیماسا بیز اونو دولت هیچ جور طانیماغا حاضر دگیلیک.

لندن ـ دهلی

قوام السلطنه طرفیندن متحد منتشر تشکیلاتی دبیر کیمی پر تلگراف گوندریلیب اطلاع ویریر شوروی قشونلارینین تخلیه‌سینه راجع که قراریدی ۲۰ مایدا ایران دولتی طرفیندن رسمی اطلاع ویرلسین بو موضوعدا ۲۰ مایدا اطلاع ویرمک ممکن دگیلدر.

مایین ایکیمی سینده ارزاق و فلاحت کمیسیونی که ۱۳۰ نفر نماینده‌سی وار آمریکادا تشکیل تاپاجاق بو تشکیلاتدا ۱۲ دولت حرکت ایدیجک.

تبریز ستارخان خیابانیندا خلق قوشونلاری تهراندان گلنلری استقبال ایدیرلر

حسن نصیرزاده

ارتجاع موفق اولمیاجاقدر

وقتیله ایکینجی جهان محاربه‌سینی آلاولاندیران آلمان فاشیزم دسته‌سی محاربه‌ده داغیلان شهرلری، کندلری، سایسیز حسابسیز قیریلان انسانلاری، نا حق یئره توکولن قانلاری، هیچده نظره آلمیردیلار. چونکه، اونلار ایچون ایستر آلمان و ایسترسه‌ده دیگر ملتلرین قیریلماسینین او قدرده اهمیتی یوخ ایدی. اونا گوره که اونلار اوز خلقلری‌نینده دشمنی ایدیلر.

او درکه آلمان فاشیزمی ملت منافعه‌دگیل بیر دسته آلمان فاشیزم و ارتجاعی قوه‌لرین منافعه چالیشیردی. ملت نه جور اولورسا اولسون آنجاق بو بیر دسته‌نین منافعین الده ایدیلمه‌سی نظرده دوتولموشدی. نهایت محاربه‌نین گیدیشی آیدین گوستردی که، خلقین منافعی نظرده دوتمایب بیر دسته ارتجاعین و فاشیزمین منافعی گودنلر تیزلیکله محو و نابود اولوب گیدرلر.

اونلمجه‌ده ارتجاع و فاشیزم آزادلیق جبهه‌سی قارشیسیندا دیز چوکمگه مجبور اولدی.

بو تاریخین قانونیدور که، حق همیشه ناحقه غالب گلمیش و گلجکدر.

ایکینجی دنیا محاربه‌سینده، ایکی بویوک جبهه‌نین قارشی قارشیا دورماسی آیدین گوستریردیکه، اگر فاشیزم غالب گلردیسه دنیاده آزادلیق و دموکراسیدن بیر اثر قالمایاجاق ایدی و دنیا خلقلری ارتجاعی بیر اصولدا یاشاماغا مجبور ایدیلجک ایدیلر. عکسینه اولاراق دنیانین بوتون آزادلیق سئون خلقلری چوق قوربانلار ویرمه‌دن سونرا نهایت بویوک تاریخی بیر گون گلیب چاتدیکه، آزادلیق جبهه‌سی فاشیزمه غالب گلدی. بو جبهه‌نین غالب گلمه‌سی بوتون دنیا خلقلرینه ایتام و الهام ویردیکه، داها بوندان سونرا خلقلر آزاد و دموکراسی اصولدا یاشایاجاقلار داها بونا هیچ کس مانع اولمایاجاقدر. او گوندن دیمک

اولارکه، دنیانین هر یئرینده دموکراسی حرکت وجوده گلمگه باشلاماقلا خلقلر اوز آزادلیقلارینی تامین ایتمگه و آزاد یاشاماغا چالیشدیلار.

و معنی اولکه‌لرده دموکراسی اصول حیاته کئچدی. دموکراسیانین و آزادلیغین دنیاده بو جور دیبو آددیملارلا انکشاف ایتمه‌سی فاشیزم و ارتجاعی قوتولرینی و ارتجاعی عنصرلری ناراحت ایتمگه باشلادی.

بونلار دموکراتیق حرکتلرین و آزادلیغین قارشیسینی آلماق ایچون هر جور فرصتدن استفاده ایتدیلر. بعضی اولکه‌لرده آزادلیغی اسلحه و ترور گوجیله بوغماغا باشلادیلار بونا چوخ مثال اولاراق تعکیبه یونانستاندا‌کی وضعیتی اوزلدن آخره نظردن کئچیرمک کافیدر. همین دموکراسی و آزادلیق حرکتی دنیانین هر یئرینده انکشاف ایتدیگی بیر دورده چوق زمانلاردان بری ارتجاع و استبدادین آمانسیز ظلم‌لری آلتیندا ایلنه‌ین ایران خلقینده بو موقعدن استفاده ایتمه‌یه‌بیلمزدی.

او درکه ایراندا دموکراتیق حرکت یوکسلمگه و ملتین منافعینی گودن تشکیلاتلار میدانا گلمگه باشلادی.

ایراندا عمله گلن آزادلیغین مهم مرکزینی آذربایجان دوتوردی بو ایسه تصادفی دگیلدی چونکه، آذربایجان خلقی آزادلیق یولیندا سایسیز حسابسیز قربانلار ویرمیشدور. اونلار بویولدا ستارخان، باقرخان، شیخ محمد خیابانی کیمی قهرمانلار یتشدیرمیشلر. همین قهرمانلار ایسه آزادلیق یولوندا شهید اولموشلار.

عصرلر بویی ایران خلقینین قانین سوروموش، اونی ظلم و استبداد پنجه‌سی آلتیندا اسیرایتمیش ارتجاع هیچ وقت آزادلیغین میدانه گلمه‌سینه راضی اولمایاجاق ایدی.

او درکه، ایران ارتجاعی قوه‌لری آچیقدان آچیغا آزادلیغی بوغماغا قدم قویدولار. کئچمیش کابینه‌لر و مجلس هاموسی ارتجاع عنصرلریندن تشکیل تاپدیغی ایچون اونلاردا ایران خلقینی داغما اسارت و استبداد ظلمی آلتیندا ساخلاماغا اللریندن گلنی اسیرگه‌میردیلر. بویاریلکله عنوالا هراولار حکیمیلر کیمی ایران خلقینین ان عدالتلی دشمنی، ایران آزادلیغینا بویوک ضربه ووروب اسلحه و ترور گوجی ایله ایراندا آزادلیغین قارشیسینی آلماغا باشلادیلار بو حادثه‌لری باخیندان گورن آذربایجان خلقی اوزونی استبداد و ارتجاع ظلمیندن خلاص ایتمک ایچون اوز بویوک دموکرات فرقه‌سینی یاراتدی آذربایجاندا دموکرات فرقه‌سینین میدانا گلمه‌سی تهران ارتجاعین داهادا ناراحت ایدیب قودوزلاشدیردی.

او، آذربایجاندا عمله گلن آزادلیغی بوغماق ایچون الیندن گلنی اسیرگه‌مه‌دی. ارتجاعین ان کسگین سلاحی ساتقین قولی اولان استعمار واسطه‌سیله آذربایجان کندلیلری‌نین یاخینا وحشیلیک دوریندده گورونمه‌میش اشکنجه‌لر گتیردیلر.

ظلم اسارت آذربایجانین شهر و کندلرینده گونی گوندن آرتماغا باشلادی. ارتجاع آذربایجان خلقینین آزادلیغین قارشیسینی سلاح گوجی ایله آلماق کیمی آلچاق فکرلردن ال چکمه‌دی.

ارتجاعین بو یارامز عملرینه آذربایجانین رشید و غیور خلقی داها تاب گتیره بیلمه‌ییب، ارتجاع و زندانه علیه قیام ایدیب، اوز گوزگینی آذربایجاندان ایدی اولاراق گسدی.

اوندان سونرا آذربایجان خلقینین سارسیلماز بیرلیگی ایله ایران داخلینده ملی حکومت یاراتماغا امکان تاپدی و اونی یاراتدی.

آذربایجان خلقی دفعه‌لرله ثبوت ایتمیشدرکه، او ایرانین استقلالینی محترم ساییب اوز آزادلیغینی الده ایدیب، آزاد یاشادیغی کیمی، ایران خلقینده آزادلیغین تامین اولماسیله ارتجاعین قانلی پنجه‌سیندن قورتارماسینی آرزو ایدیر.

دورت ایل تمام آذربایجان خلقینین عدالتلی و حق سوزلرینه طلبلرینه گولونج نظریله باخان، اونا دورت ایلده بیر دفعه‌ده اولسون جواب ویرمه‌ین، تهران ارتجاعی ملی حکومتیمیز قورولان گوندن بوتون هدیه، یالان، افترالر و بیر نه جور فتنه آمیز سوزلر یایماغا باشلادیلار.

آنجاق بو افترالره و یالانلارا قارشی آذربایجان خلقی سوز ایله یوخ عملده نشان ویردی که تهران ارتجاعین دیدیکلری تماما یالاندر.

آذربایجان خلقی اوز آزادلیغینی و اوز حق ایشینی بوتون دنیانین آزادلیق سئون خلقلرینه بیلدیردی.

نهایت بیزیم خلقیمیز صلحپرور بیر خلق اولدوغونی نشان ویردی.

او تهران حکومتینین دعوتی ایله اوز نماینده‌لرینی تهرانا یولا سالدی.

چوق دانیشیقلاردان سونرا متاسفانه تهران ارتجاعینین الی ایله بو دانیشیق باشا چاتمادی و تهران ارتجاعی دانیشیغی یاریمچیلیق کسدی.

بونونلا بیر داها ایران و دنیا آزادیخواهلارینا ثبوت اولدی که، آذربایجان خلقی آزادلیق و ملی مختاریتدن اوزگه، هیچ بیر شئی ایسته‌میر. و او اوز نجیبلیگینی و صلحپرورلیگینی بیر داها ثبوتا یتیردی.

آدی پیشه‌وری اوز بیانیه‌سینده دیدیگی کیمی بیز آذربایجان خلقی دانیشیقدان یئنه‌ده ناامید دگیلیک.

بیزیم خلقیمیز مسئله‌نین صلح یولی ایله عدالتلی حل اولماسینا داغما حاضردر.

بیز همیشه ثبوت ایتمیشیک که آذربایجان خلقی قارداش قانی آخیتماغا حاضر دگل.

آنجاق تاریخدن بری ایران خلقینین علی‌الخصوص آذربایجانلیلارین قانینی ناحق یئره آخیتمیش، قارداشی قارداشا دشمن ایتمیش و قارداش قانی توکمکله اوز ایشینی باشا چاتدیرمیش ارتجاع یئنه‌ده او منحوس، مردار فکرلریندن ال

بقیه‌سی ۳-جی صحیفه‌ده

اوهانس طومانیان — ترجمه ایدنی مظفر درفشی

کوردلر

• داستان •

-۱۳-

نقل ایتدی بونلاری زینه، آغلادی
آغلادی، یئنه‌ده ۳ گلدی قاباغا
بو کارابیندن دوباره اوپیدی
نظر سالدی منه، باشدان آیاغا

§§§§

دیدی ای قهرمان، ای ایگیت مامه
آروادین اولارام سنله گیده‌رم
بو آجی حیاتی، شرفسیز لیگی
غیرتسیز اربعی من ترک ایده‌رم

§§§

هاسو ایگیت دگل او مانقور دگل
اوظلمه‌باش اگدی، او ویرگی ویردی
او سالدی، وطنین، اللین، شرفین
او که اللین رسمین یاخشی بیلیردی

§§§§

ولیکن من سندن دفاع ایله‌دیم
اونا تسکین ویرمک صد دینده کن
هاسو:
دوغری‌سویلیورسن بونلاری مامه!
آیا بو سوزلری دوغری دییرسن!
مامه:
ایچدیگیم آندلاری تجدید ایدیرم
که دوغری‌دانیشوب دوز سویلیورم
اینانمیرسان اگر وور منی هاسو
وور قوی اوره‌گیندن سیلینسین الم

§§§§

آل مندن انتقام قوی اولوم راحت
بوشالسین کدردن سنونده کونلون
مامه ال اوزوبدور، جاندان جهاندان
اولوم تعقیب ایدیر مامه‌نی بوگون

§§§§

قوی منده بیخیلیم نئجه که زینه
ژاندارم گولله سیندن سریلدی یئره
یوره‌گی حسرتله چرپنان حالدا
دنیانی ترک ایدوب گیتدی گوگلره

§§§§

او اینجه بدنی من بیر کوولده
دشمن قورخوسیندان ایلدیم پنهان
ابدی یوخلادی زینه، دویمامیش
نه قیزیل گولندن ونه رزقودان

§§§§

کارگرلرین حیاتیندن

علی اوغلی

سوواریلمیش پولادلار!

-۲۳-

کئچمیشدن بیر پرده

ایندی طهراندا او وقت چاتیشدور که من بو سون زمانلاردا اوز حیاتیمدا کئچیردیگیم گونلری، آیلاری ینی‌دن خاطرلایم. من قاباقکی یازیلاریمدا حادثه‌لری تقریبا دوز گون تاریخ اوزریله شرح ویرمگه موفق اولا بیلمه‌دیم. او دیورلر کئچمیش گونلر. نه طهر اونلا آنامین یادیندا قالماز.

قضاوت ایتمالیم که بیر وقتده من طهراندا اولاندا طهرانا گلدیگیم گوندن منی ۱۳۲۲ نین بهمن آیینین ۸ ندن دوز بیر ایل کئچیردی. ممکندرکی گلجکده‌کی قیدلریمده بو بیر ایل تمام اولمامیشدان اتفاق دوشموش حادثه‌لری یئنه‌ده شرح ویریم. اما بو بیر ایل تمام اولاندا منیم حیاتیمین عمومی بیر گورونوشی وار ایدی.

بو گورونوش خطقای بیر حیاتین گورونوشی دگلدی. بیلدیگیمیز کیمی فلاکتلی بیر حیاتی گوستریردی.

بو بیر ایلده من یئنیب – بوکیب و حیاتدان چوخلی تجربه‌لر آلمیشدیم.

سیزدن داله منیم کیمی حیاتدا خوش و پیس گونوو اولمیشدور من خوش گونه – پیس گونه بیر نظر ایله باخارام. هیچ بیریندن او قدرده متاثر اولمارام. یالنیز بونلارین هشمنینده الده ایتدیگیم تجربه‌لری هر زاددان آرتیق سئومرم.

ایدینشیندن چیخدیغیم گوندن طهرانا گلیب و اورادا بیر ال قالدیقدان سونرا منیم حیاتیمین طرزینده آز – چوخ تغییرلر عمله گلمیشدی. سوزلار منیم داها هیچ یئرسه اختیاجیم یوخ ایدی واگر

بیکارچیلیق فکری منی تهدید ایتمه‌سیدی آیری بیر فکرده کلمه دوشموردی.

بو ایل قیش چاغیندا من حتی کرسی‌ده‌ده یاتماغا امکان تاپیشدیم. ایوه یئتیشجکین. آتام باشلاردی حزبدن سوز سوروشماغا. من، اونا نه دیه‌جکیمی بیلمزدم. دیه‌ردیم که حزب دییر کی هیچ بیر کارگری ایشدن چیخارمیاجاقلار. گرک بوتون کارگرلر بیمه اولسون. یعنی اله الله‌ییندن یئردن قول. قیچلارین ماشین زاد آپاردی – اوشاقلارین حیاتی تامین اولسون.

آتام دائما بیکارچیلیغین قورخوسیندان کور دعایه باشلاردی:

اله یئتجه‌ یو حزبه عمر ویرسین..

سونرا حزبه گیتدیگیم زمان ایشیمین تلمسیک اولدیغینا باخیاراق دعالارین اوخویوب دورمه بیلردی.

هر زاددان داخوشی گلیبدی، حزین بعضی وقتلر تاتر و یا وارلیه ولرپ منیم ده اورادا قالماقیمدان بدی گلردی.

خوب، آشی، تاتورا، گتمک نه جور اولسا گاهدر دای..

دیه‌ردی.

بو وضعیتده یاشادیغیما کئچمیشدن یالنز قات. قارشیق خاطره‌لریمی خاطرلاییردیم.

بو موقعده دییردیلر که متفقلر شوروی دولتیه مهمات گوندرمک ایچون دارداللا دن استفاده ایدیب شوروی دولتینه ولرلرین مهمات قارا دنیزدن حمل اولیناجاقدر. بو ایش باعث اولوردی که بیکارچیلیق آرتسین. دمیر یولون ایشی آزالاجاق ایدی. چونکه بز متفقلره ایشله‌یردیک.

منیم فکریمین مهم حصه‌سینی بیکارچیلیق اشغال ایلیردی. و مثلا اگر منی ۱۳۲۳ ین پاییزندا و یا قیش فصلینده ایشدن چیخارسایدیلار تمامیله یوخلیغا محکوم ایدیم.

بعضی موقعلرده وار دور که انسان ایشله‌مکدن لئوه‌ری اولوم کیمی جنین ایشلره ده خاطرلاتار. اما مرکه اورالیندرکه بوجوراینده تاپیلماسین.

یاخشی. کئچن گونلر کئچیب قورتولوبدی. ایندی گلجکی فکر ایتمک لازمدر. شاید وار در که دمیر یولونون ایشچی لرین چیخاراجاقلار.

بوتون کارگرلر گئجه گوندوز فکرده درلر. بیری دییر منی چیخارسالار – دییرلر بندر شاهدا ایش واردر – اورایا گئدجگم: بیری دییر که بئله اوم نه قدرده بورجوم وار ال عله! منیم کیمی آدملارا نه دیمکین بیلمیر.

آتام داکی بیر اوجدان دعاسین اوخوماقدادر.

5

هوالار سوووقلاشدیقدان سونرا بیز کارخانه‌ده خصوصی بیر تشکیلات ویرمیشدیک.

اولا، اول آختامدان کارخانه‌یه گلیب گئتیش بیر زیرزمی‌ده که کارگرلر پالتارلارین سوووتاردیلار ساعت ۱۱.. کیمی سیمنت اوستنده یاتاردیق.

ساعت ۱۱ ده یاتمیز. گئجه‌ده – گئجه‌ده ایش اوسته گئدردیک.

بیز بو زیرزمی ایله کارخانه‌نین آراسیندا اولان فاصله‌نین گئتمک ایچون صرف اولدیغی وقتدن ایسه استفاده ایدیردیک. بولمو گئده – گئده گوزلریمیزی یوموب – یوخلاردیق.

ایش اوسته گلدیکدن سونرا بویوک پنجکاری دالی گومور ایله دولدوروب هوا لوله‌لرین ایسه اوخرا وصل ایدیردیک. او بویوک لیکده کارخانه سحره کیمی ایشی قالاردی.

قید ایتمک لازمدر که بو آخر زمانلاردا کارخانه‌نین ایشلری مرتب لشمیشدی.

« اینجه صنعتده »

ملی آزادلیغیمزین عمرینده‌ن چوق آز بیر مدت کئچیر . بو ، مقتدر عصری ایچون گوز قیرپیمی کیمی آز بیر وقتدیر ولی بو آز مدت ایچریسینده گورولن ایشلر و دگیشیک لیکلر اولدیقجه بویوک و عظمتلی‌دیر .

ایللر بویی ازیلیب خیربالانان خلق ، بوگون دنیایه ئوز لیاقتینی عملده نشان ویردی . او ، اقلابی اوران فداییلری ، فرقه و اونین رهبر لرینی ، خلق قوشونلارینی ، ملی دولتمزین مختلف ساحه‌لرینده با . جاریقلی و استعدادلی ایشچیلری و متخصصلاری میدانه چیخاردیدی .

بو آزادلیغین تاثیری ایله ئوز خلقینین ستمدیده‌سی اولان متخصص و صنعتکارلار بیر یره جمع اولوب خلقین خدمتی ایچون ، دولت قورولوشیندا یاخیندان اشتراک ایتمگه‌جان آتدیلار .

اینجه صنعت ایشچیلری ده بو حرکتدان گئری قالمادیلار . تئاتر و موسیقی دسته‌لری ، شاعرلر مجلسی کیمی جمعیتلر بو تشکیلاتا سوق‌ایتلر قازاناراق اجتماعی حیاتیمیزدا بویوک یئر دوتدیلار . مدنیت اوینین تشنیله ناسیس اولونماسی سرگی‌ده و سالارینیزیندا گئریه قالمادیقلارینا اساسلی بیر دلیل‌دیر .

آنجاق بو موفقیتلر گره‌ک بیز یی گوزیمیزی قاماشدیرماسین — گه جگی دوشونملی ، آزادلیغیمیزی تثبیت ایتمک ایچون بوتون ساحه لرده اولدیغی کیمی بویوک قدا کارلیقلار گوسترملی ، سریع قدیملارلا ایلری‌لملی و معاصر و مدنیته لایق ساحه‌لاملیق .

چوق وقت ایشیدیریک استعداد لی صنعتکارلاریمیزدان دیرلر . ها نسی موضوع اوزه‌رینده ایشله‌ییم یاخود مناسب بیر سوژه تاپا بیلمیرم و یاخود داکی اگر تصادفی اولاراق راستینه گلن بیر کارت پوستال بیرناصه حتی عکاسلیق قطع‌نظر یندن بینه‌ده گرمیز و مضمونسیز بیرشئی اله کئچیریرسه اوتا مشغول اولاراق اونی کور کورانه تقلید ایتمکه‌سی ایدیر و اگر بیر آز مدتده موفق اولاراب کفایتله‌نیر . ئوز صنعتکار روحینی ، الهامینی سوندیریر .

یارادیجیلیغینی بوموضعیده خرجلیر ! ویوک استادلاریمیزدا بیر چوق لاری بو وضعیتدن ئوزلرینی قورتارا بیلمه‌میشلر . الیه بو حال ، بو وضعیت تصادفی دگل معین سیبلردن دوغموش کئچمیش اجتماعی و سیاسی شرائطین نتیجه‌سینده عمله گلمیشدر .

صنعتکارلارا ویریلن توهین آمیز تیت اونلارین همیشه کی مادی حیات لیزه لری ، خارجی استعمار طلب قوملارین یاراتدیغی شرائط ویرچوق بو کیمی سیبلر نتیجه‌سینده ، اولموشدر . حتی بو قوملار مستقیما بیزیم اینجه صنعتیمیزده . بئله ئوز مردار و کثیف الرین اوزاتمادان چکینمه‌میشلر . ایشتدیگیمیزه بزیزه اوزاق غربدن کلانجی پهلوان اولان اینجه صنعت متخصصلریندن گلمیش ویزیم عصرلرین بری افتخاریمیز اولان و بوتون ایا اینجه صنعتینی زینتلندیرن د . ... حیانیمیزا ئوز سلیقه‌لرینی تحمیل

اینمک ایسته‌میشلر . بیر آزدا موفق اولمیش اونی قیمتدن سالمیشلار .

یاخود مالولاریا خارجده چاپ اولونموش یاسمه‌لر ، کارتلر ، الوان رنگلرله بزه‌نمیش عکسلر و غیره‌لر ایله ، معیشتیمیزه سوخولوب سلیقه‌میزی پوزماق ایسته‌میشلر . حتی ئوز منحوس ایده آللارینی مختلف یوللارایله بیزیم آرامیزدا رواج ویرب تبلیغات آپار میشلار .

(سائب شکسته و غیره بونا بیر نمونه اولا بیلر .)

بیز نظامیلر ، بهزادلار تسلندیریک بیز ، ستارخانلار ، باقرخانلار اولادیق هیچ بیر قوه بیزیم صنعتیمیزی نه‌ده اراده‌میزی بوغا بیلمز .

ایندیکی شرائطیمیز اجازه ویریر که یارادیجیلیق ساحه‌سینده آز چوق قدم گوتوره‌ک صنعتکارلاریمیزا کئچمیشده ، تاریخده و معیشتمیزده گوز گزدیره‌ک واونو کشف اوجیمیز بوجاغیمیز دریادان ایسته‌دیگیمیز موز لری موضوعلاری چیخاراق مثبت ، دگر لی و لازملی اثرلر یاراداق .

بویوک صنعتکارلارمیز رمبرانت و بهزادی و رسام ئوز محیطلرینین آیینه‌سیدیر بو آیینه‌ده اونین اجتماعی حیاتی ملیتی و یاشادیغی دور عکس اولونور .

گرک اینجه صنعت ایشچیلری خصوصا رساملر نه اینکه شرفلی تاریخیمیزین پارلاق صحیفه لرینی دریا ائتسینلر و بلکه بو گونون قهرمانلیغی گوسترسینلر : بئجی درجه‌لی اثر لر یاراداراق خلقمیزی وطن مدافعه سینه ائده ایندیکمیز مقدس آزادلیغی قورومانه دعوت ایتسینلر که جوک ایچین عصر یمیزی تمثیل ایده‌ن سندلر یاراتسینلار .

ح . صدقی

ارتجاع موفق اولمیاجاقدر

ایکینجی صفحه‌دن بقیه

چکمک ایسته‌میر .

او بنه ده قارداش قانی آخیتماغا ، اوداقلاری یتیم ، آنالاری بالاسیز قویماغا جان آتیر .

چونکه ، ارتجاع ایچون فارس ، آذربایجانلی ، کورد ، گیلک ، مازنی فیرلیر قیریلسون بیردر .

آنجاق بیردسته قولدور سلامت قالسین و بوتون ایران خلقی اونا قول اولوب اونا آغالیق ایتمه‌لیدر .

او دور که ، ارتجاع ایراندا و علی‌الخصوص آذربایجاندا تازه دن استبداد و ظلمی برپا ایتمک ایچون وار قوه سیله قان توکمگه‌چالیشیر .

آنجاق بیز آذربایجان خلقی هیچ وقت قارداش قانی آخماسینا راضی اولمامیشیق و باجاراق قدرده قان توکولمگی قویمایاجاغیق .

چونکه ، آذربایجانلی ایچون هامو ملتلر بیردر ، ایرانین دیگر ملتلرینده بیزیم قارداشلاریمیز دو اونلار هیچ وقت بیزه قارشی اسلحه ایشلتمگه حاضر دگیل لر . اونلار ئوز آزادلیقلارینی و قورتولوشلا . رینی بیزدن گوزله‌یرلر .

عینی بوخصدر قوی ارتجاع ...

ه ایندن گلن اسیر گه‌سین . اما گورمک دیبده‌کیم پشیمان اولاجاقدر .

آذربایجانین رشید خلقی قانلار بهاسینا آلدیغی آزادلیغینی بیردانا آمانسیز جلاد ارتجاع و زالمدار . ملارا تاپشیرمایاجاقدر .

قوی بوتون دنیا و ایران خلقاری بیلسینلر که ، بیز همیشه ئوز آزادلیغیمیزی صاغ یولی ایله ساخلاماغا وار قوه‌میزله چالیشیب قان آخیتماغا یول ویرمیه‌جه‌ییک .

اگر ارتجاع بیزیم آزاد . لیغیمیزی آرادان آپارماق ایچون اسلحه ایشله‌درسه بیز آزادلیغیمیزی آلدیغیمیز کیمی اونو ساخلاماغا دا حاضریق .

سه‌وملی رهبریمیز آقای پیشه . وری دیمیشکن « بیزیم آزادلیغیمیزی آپارماق ایچون آذربایجانا اوزانان مردار الل‌ری همیشه‌لیک اولاراق کسیب آتاجاغیق »

رنجانلدان : حکیمه بلوری

وطن سه‌وه‌ر اوره‌گیم هم وطن سعادتینی

وطن ، عزیز وطن ای سه‌وملی جانانیم !
وطن ! سنیله تاپب خسته جان درمانیم ،
وطن ! نجاتینا محکم‌دی عهد و پیمانیم .
وطن‌سه‌وه‌ر اوره‌گیم هم وطن سعادتینی

وطن محبتینه شاد و شادمان اولارام .
یئتیرمکه‌سنی مقصوده کاردان اولارام
سنین مرادینه عهدیمده جاودان اولارام
وطن‌سه‌وه‌ر اوره‌گیم هم وطن سعادتینی

وطن سعادتینه چوخلی آرزومندم .
وطن محبتینه چوخ صدیق دلبندم .
وطن حیاتینه گور همت ایله پابندم
وطن‌سه‌وه‌ر اوره‌گیم هم وطن سعادتینی

وطن ! سنی سه‌وه‌ره‌م چون آچیب دیلیم سنده
وطن ! سرور آلیر مسکنیم ائلیم سنده
همیشه همت و فتح و ظفر گورورم سنده
وطن‌سه‌وه‌ر اوره‌گیم هم وطن سعادتینی

وطن ! سرور دل و قلب پرملالیم سن
وطن ! منیم اوره‌گیم عشق بی‌زوالیم سن
وطن ! منیم هوسیم هم‌ده خوش خیالیم سن
وطن‌سه‌وه‌ر اوره‌گیم هم وطن سعادتینی

وطن ، سه‌وه‌ر اوره‌گیم حتی وار او لا محزون
وطن و عشق وطندیر منی ایدیب مجنون
وطن سعادتینه همتیم اولور افزون
وطن‌سه‌وه‌ر اوره‌گیم هم وطن سعادتینی

اگر اولا وطنیم تیره نشان اوره‌گیم
ایذان کمایتیده‌جک زخم‌دن فغان اوره‌گیم
وطن بولوندا اوله‌م هیچ دیمز امان اوره‌گیم
وطن‌سه‌وه‌ر اوره‌گیم هم وطن سعادتینی

وطن ، و ان دیریم شاد و شادمان اوله‌ره‌م
وطن یولوندا و عشقینده بی‌گمان اوله‌ره‌م
اگر که اولسا یوایشیل که کامران اوله‌ره‌م
وطن‌سه‌وه‌ر اوره‌گیم هم وطن سعادتینی

وطن اولوبدی نگار و بهار و یار منه ،
وطن سعادتی نه خوشدی روزگار منه
وطن ! داشین و قومون زردی زرنگار منه
وطن‌سه‌وه‌ر اوره‌گیم هم وطن سعادتینی

وطن محبتینه قلب بیقراریم وار
وطن نجاتینه قلبیمده خوش بهاریم وار
اوره‌کده عشق وطن باشدا افتخاریم وار
وطن‌سه‌وه‌ر اوره‌گیم هم وطن سعادتینی

م-ع قوسی

آذربایجانین ملی داستانلاری

پس کمایتی ایله آلدی ، اوخیله اویلیجین اصل زنجیرین ووردی ، قیلیج یره دوشدی ، گوتوره‌ی ئوز قیلیجین قینینه تاخدی ، گلدی دییر : مره قه‌گوز نجه سن ؟

تپه گوزدییر : مره اوغلان یه الدیمنی ؟ بساط دییر : تاری قورتاردی .

تپه گوز دییر : اوغلان سنه تولوم وخیمیش ، مرزا سویله‌ییر : گوزوم گوزوم بالنیز گوزوم ، سن بالنیز گوزیله من اغوزی سیدیردیم آلا گوزدن ایدمن پیگیت منی شیرین جاندن ایله‌سین قادر ملی .

تپه گوزینه دییر : آی پیگیت قارا گیجه لرده ایدین کیمدر ؟ عالم گوتورن خانیز کیمدر ؟ ساوش گونی پهلوانیز کیمدر ؟ آغ مقالی بابان آدی نه‌در ؟ آدین نه‌دریگیت دیلله منه .

بساط دیر : قارا گیجه لرده‌ایدیم اله ، علم گوتورن‌میز خان بایندر خان ، ساواش گونی پهلوانمیز سالور اوغلی قزان ، آتام آدی اوجا آغاج آتام آدی اصلان ، ئوز آدیما ورور اوغلی بساط در .

صوزاینه دییر : مردا اوات آغ مقالی بابامی آغلاتمیشسن - آغ - برجکلی آنامی بوزلاتمیشسن - قار . داشیم صاجکی تولدیرمیشسن پولاد لیلیجیله دالیمدن باشین کسه‌رم سنون آلچه قنون یریوزینه توکه‌رم منون

یونی دیه قاخدی ، تپه گوزی دوه کیمی دیزی اوزه‌رینه چوکدیردی ، اونین ئوز قیلیجیله بوینین ووردی ، سوزردی ، مغاره قاپوسنه گتیردی ، یو گلی اوجاغیله یاغلی اوجانی او غوزه موشتولوق قچی گوندردی .

بکیره خبر گلدی ، ات آغرلی اوروزاوجا ایوبه چاپار گلدی ، بساطین آتاسینه اوغلین تپه‌گوزه غلب اولدیغین خبر ویردی .

اوغوز بگلری گلدیلر ، تپه گوزین باشینی اورتایه گتیردیلر .

دده‌م قورقود گلدی شادلیق چالدی ، بساطه آلقش ویردی : قادر آله یوزین آغ ایتسین بساط ، قارداشین قانین آلدین اوغوز بگلرین قورتاردین .

دده قورقود حکایه‌لری‌نین ملی خصوصیتلری

کئچمیش نمره‌لرده دده قورقود حکایه‌لری‌نین سکیزی نمونه ایچون محترم اوخوجیلارین نظرینه چاتدی . بئرده قالان دوورت داستان ایسه موضوع و لفظ جهتیندن بو نقل اولان داستانلاره شبیه‌دیرلر . مقدمه‌ده گوسترلدیگی کیمی بو داستانلارین قدیم آذربایجان خلقینین حیات و تاریخیندن موضوع آلدیغی بوتون مستشرق و ادبیات شناسلار تایید ایدیرلر بو تلاریله آشاغیده بوتلارده اولان ملی‌خصوصیتلرین نجیبه اشاره اولونور :

۱ — دده قورقود داستانلارینده اولان دایشیقلار ، جمله‌لر ، عبارتلر ، کلمه‌لر یالنیز آذربایجان دیلینده تاپیلیر بوندی نظره آلاق که دده قورقود حکایه‌لری دوقوز یوز ایلدن چوق بوندان اول توپلانمیشدیر ، هیچ شبهه ایتمریک که بو یاشاتا ملتلرین دیللرینده‌ده طبیعی بیر جریان اولاراق مرور زمان ایله خلقلرین دانشیقلارینده بویوک تغییرات یارادیر .

فدائیلره هدیه

توران خانم . آسوده ۱۰۰ ریال

شورای متحده خواربارین — چورکچی خانه کارگرلرینین طرفیندن فدائیلره ویریلن هدیه‌لر

غلامعلی	۱۰ ریال
ابراهیم	۱۰ «
مشهدی‌یوسف	۱۰ «
مهدی	۱۰ «
حمید	۱۰ «
محمدعلی	۱۰ «
علی	۱۰ «
رحمن	۱۰ «
احمد	۱۰ «
مشهدی‌حسین	۱۰ «
مشهد اکبر	۱۰ «
حسین	۵ «
اسماعیل	۱۰ «
رضا	۱۰ «
میرابوالفضل	۲۰ «
شاطر تقی	۲۰ «
اکبر عکس‌انگر	۵۰ «
علی خمیرگیر	۱۰ «
شاطر محمد	۱۰ «
جعفر خمیرگیر	۱۰ «
اصغر عکس‌انگر	۱۰ «
اسماعیل وردست	۱۰ «
فرج زادی	۱۰ «
قربان خمیرگیر	۱۰ «
اسماعیل	۱۰ «
باقر	۱۰ «
یوسف	۱۵ «
شاطر ممی	۲۰ «
حسین	۱۰ «
علی‌حسین‌پور	۱۰ «
علی سیدزاده	۲۰ «
میرعلی موسوی	۲۰ «

دقت !

آذربایجان دموکرات فرقه‌سینین مرکزی کمیته‌سینین تبلیغات شعبه‌سینده خلقین استفاده‌سی ایچون بیر کتابخانه تا . سیس اولماقدادر .

حرمتلی فرقه عضولریندن علاقمند اولانلاردان خواهش اولونور که ئوز هدیه‌لرینی تبلیغات کمیسیونا اهدا ایدیب رسید آلسینلار . هدیه ویره‌نلرین آدلاری روزنامه‌ده درج اولوناجاقدر .

تبریز افسرلیک مکتبینی قورتارانلارین جشنینده

اول صفحه‌دن بقیه

بیزیم خلقیمیزین بؤیوک موفقیتلرینین بیریسی‌ده همین بو حربی افسرلیک مکتبینین تأسیسی درکه، بؤیوک مادی مشکلاتله باخمیاراق تشکیل ایدیلمیشدیر.

بو مکتب اؤز دورت آیلیق پروگرامینی ایکی آیدا بیتیرمگه موفق اولموشدور.

بو آز مدتین عرضینده بیر نمایش تهیه ایتمک چوخ چتین بیر ایشدیر ولی بیزیم ملت اؤز محکم ایمانی و سارسیلماز اراده‌سی سایه‌سینده، بو بؤیوک حرکت و ترقی‌نی موفقیتله باشا چاتدیرمیشدیر.

بیزیم تازه و جوان افسرلریمیز عالی هدفه و محکم ایمانا مالک اولاراق آزادلیق‌وورغونلی‌درلار.

اونلار عزیز وطنلرینه خدمت ایتمک ایچون لله‌سیب و فداکارلیقدا مسابقه ویریرلر.

بو، گوستریرکه خلقیمیز اؤز وطن، آزادلیق، دیل، آداب و رسومینی سه‌ویب وار قوه سیله اوندان مدافعه ایتمگه حاضردیر...

آقای پیشه‌وری اؤز تأثیرلی سوزلرینه بئله ادامه ویردیلر:

«بیزیم جوان افسرلریمیز آذربایجان قوشونوندا خدمت ایده‌جکلر. بیز بو قوشونو تهران حکومتینه تاپیشرماجاییق.

بو قوشونون فرمانده‌لری آذربایجانلیلار اولاجاقلاردیر.

بو قوشون آذربایجان آزادلیغی و ایران استقلالینی و تمامیتینی ضامنی‌دیر.

خارجی بیر تجاوز و تعرض اولدیقدا بیزیم ملی قوشونوموز ایران استقلالی و تمامیت ارضیه‌سینی مدافعه ایتمگه حاضر دیر. عین حالدا آذربایجان قوشونو ایراندا دموقراسی اصولین مدافعی اولان بیر قوه‌دیر، بئله‌سیه درکه، هر گون تهرانین آزادلیق سه‌وه‌ن و ایران دستگاهین چوروموش و فاسد رژیمیندن بیزار اولان افسرلردن آذربایجانا گلیب وبیزیم قوشونا داخل اولورلار.»

آذربایجان دموقرات فرقه‌سینین صدری افسرلیک مکتبی‌نین فرمانده و مربیلریندن تشکر ایده‌رک سون سوزونده بئله دیدیلر:

«بیزیم قوشونوموز ملتدن آیری دگل، بیزیم قوشوندا افسرلریمیز آراسیندا، سیاسی مسئله‌لر ساده اصول اوزره تعلیم ایدیلر.

سیاسی تعلیماتین هدفی، یالنیز آذربایجان خلقینین قارشی سیندا دوران مقدس بیر هدفین روشن ایدیلمه‌سیدیر.

و اودا، آذربایجان آزادلیغی وایران استقلالیت و تمامیتینین مدافعه‌سی دیر.

خلقیمیز قوشونو، یعنی اؤز قهرمان و فداکار افرادینی اولدیقجا سه‌ویر.

خلقیمیز دموقراسی و آزادلیغین حقیقی معناسینی آنلاییب و وار قوه‌سیله اوندان مدافعه ایده‌جکدیر بوجور بیر ملت همیشه باشی اوجا یاشایا جاقدیر.»

آقای پیشه‌وری‌نین اظهاراتی قورتاردیقدا ایکی نفر مکتبی قورتاران جوان افسرلردن اؤز خطابه و شعرلرینی، که، وطن یولوندا فداکارلیغا حاضر اولدیقلارینی بیلدیریردی، خلقین احساساتی و سوره کلی آلقیشلاری آراسیندا اوخویوب قورتاردیلار.

حاضرلر مکتب محوطه‌سینی جوشقون اوره‌ک و شادلیقلا ترک ایتدیلر.

تهران رادیوسی

اول صفحه‌دن بقیه

انتخاب ایده. همان بس گونده‌ده آدامی تک قویوب تمام دنیادا بی آبرو ایدرلر. چتین بیر وقتده آدامی تک قویوب قاچارلار.

آقای قوام‌السلطنه‌نین کابینه یولداشلاری بوندان علاوه آقای قوامین اؤزونه خیانت ایدیب اونی خلقین ایچینده خراب ایتمک ایسته‌ییرلر.

اونلارین بیر عده ساتقین آدام‌لار اولدیغین تمام ایران مخصوصا آذربایجان ملتینه داها آرتیق ثابت اولدی. حالبوکه معلوم اولدی‌که، اونلار یعنی آقای قوامین کابینه یولداشلاری، اؤز شوم مقصدلرینه چاتماق و اربابلارینین امرلرینی نمونه‌وی اولاراق یئرینه یئتیرمک ایچون آذربایجان و تهران قرار دادینی پوزوب قارداش قانی تؤکولمگینه بئله راضی اولدولار.

قوی تمام ایران ملتی مخصوصا آذربایجان ملتی، همان آقالارین آدلارینی بؤیوک خطرایله تاریخ یازیشدیرسین و هر گون صبح یئریندن دورارکن اونلارا یاخشی دولت دشمنلرین تانیسینلار.

قوی دیل آچماییش گموروچ اوشاقلاریمیزدا، بیر عده منفعت‌پرست وطن ساتقلارینی وملت خائنلرینی تانیسینلار.

آقای قوام، اگر فتح و ظفر ایستیرسن. آذربایجان قوتینه دایا نمابیلسان!

اگر ایستیرسنکه ایندن خاطرجمع اولاسان آذربایجان ملتین حقیقته واونین قولیا اینانماسان. اگر ایستیرسن، ایران ملتینی یاخاسین بیر عده چوروموش عنصرلرین الیندن خلاص ایده‌سن، اونا آذربایجان فدائیسی لازمدیر.

دوغرودان اگر ایستیرسن ایرانی مستعمره وضعدن آزاد ایدیب اونی، آزاد، اؤز ایوینه صاحب تحت عوزدا تانینمیان بیر دولت دیه دنیایه معرفیک ایده‌سن، آذربایجانلی دان باشقا بیر کیمسه‌یه مراجعت ایتمه‌ملیسن!

تمام دنیا، حتی تهرانین اکثر روزنامه‌لری بوعقیده‌ده‌دیرلرکه، تهران نه‌قدر فسادین مرکزی‌ایسه، تبریز بیر او قدر پاک دیر. تهران نه قدر آلوده‌ ایسه، تبریز بیر او قدر صاف و سالم دیر. «سالملیغی، سالم آدامدان آلماق اولار».

نه‌اینکه بیز، حتی تمام دنیا بئله بوعقیده‌ده‌دیر. سن، تک تهران جماعتی ایله هیچ بیر اصلاحاته موفق اولابیلمه‌یه‌جکسن آذربایجان خلقی‌نین مردانه‌لیگی، شرف و صداقتینه سیغینمایینجا، موفقیتسیزلیک و فناسینین ابدی پایین وتسبیین اولاجاقدیر! آقای قوام، گچمیش حکومتلرین ظلم وفشارلاری نتیجه‌سینده آلدیقلاری ثمره‌سیز نتیجه لردن سیز گرک عبرت آلمالی سینیز!

آذربایجان ملتینین حقینی ایسته‌مکی حالینده، دور ماق، اونلاری داها آرتیق عصیانلندیرمگین، هیچ بیر نتیجه‌سی یوخدیر. سیزین موفق تنیز، آذربایجان ملتیندن آسیلی اولدیغی ایچون، اونلارین ایسته‌کلرینیز بیر صورتده عملی ایدیب حیاته گچیرمک هر گونه مؤتفلاف لردن جلوگیرلیک ایده‌جک والا آذربایجان ملتی الدیگی آزادلیغی ساخلاماغا قادردیر.

ع. پناهی

حربی افسرلیک مکتبینین بیرنجی دوره‌سینین قورتارماسی مناسبتیله طنطنه‌لی جشن

اول صفحه‌دن بقیه

گون سحر ساعت آلتی دن گیجه ساعت ۱۰ قدر چالیشوب یالنیز بیر ساعت گون اورتادان صونرا استراحت ایدیبلر. داهی طبیعی بیر موضوع که مکتبین افسرلرینین تشویقنه باعث اولوب طلبه‌لرین اوز آرتیق درجه ده فعالیتلری و یورولمادان گوندلیق چالیشماسی مکتبده گچیرتمکدیر.

ایشین و زحمتین چوخ اولدیغیله بئله تمام مکتب دوره‌سینده فقط بیر نفر طلبه‌لردن خسته خانه‌یه گوندریلیب و صحی موضوع طلبه‌لرین اوز علاقه‌سیله چالیشمالاریندن آسیلیدی.

ایندی ملی حکومتیزی مکتب لمین ایده. بیلر که بو آز مدتده یئتیشدیریب وتربیه ایتدیگی افسرلر سایر افسرلیق و آرتیق‌دوره‌تحصیله حامل اولان مکتب لردن چیخان افسرلره برابر اولا بیلر ۲۵۰ نفر طلبه‌دن ۱۰ نفر سوار و ۷ نفر مالیه طلبه‌لری که حله اونلارین تعلیم‌دوره‌لری‌پروقرام اوزه‌رینده قورتاریب مکتبده تعلیمه دوام ویریب و بو گون ۲۵ نفر توپچی امیر و ۱۸۱ نفر پیاده افسرحق قوه‌ینلارینا تحویل اولونور.

بونلاردان محمدی وند آدلی اولان طلبه ۱۸۱ نفر پیاده لردن ۱۷ر۱۸ معدل ایله و طرفان آدیندا اولان ۲۵ نفر توپچی طلبه‌لر ایچینده ۱۶ر۴۷ معدل ایله بیرنجی شاگرد اولوبلار منیم و خانوادم ایچون بو افتخاریدیر که آذربایجان ملی قوشونون ساختمانی و اونون ان مهم ماتریالی که بو ساختماندا بونسوروده داهی منزله‌سینده‌دیر، یعنی ملی قوشو- نون افسرلرینی تهیه و تربیه ایتمگی ملی حکومت طرفیندن منه واگذار اولوب من و مکتبین افسرلیق هیئتی داها آرتیق راق افتخار اندیریک‌که ملی حکومت طرفیندن معین اولان وقتین عرضینده مکتب موفق اولدی اؤز وظیفه‌سین ایفاء ایدیب و مکتبین بیرنجی دوره‌سنین خاتمه‌سینی اعلان ایتمکله افتخارات آذربایجان قوشونون تاریخینده بیزیم ایچون بؤیوک مباهات‌دیر. مز اؤزومی حقلی بیلیرم اوجا سسیله عرض ایدیم:

یاشاسین دموکرات فرقه‌سینین رهبری و ملی حکومتین حرمتلی باش وزیری آقای پیشه‌وری.

یاشاسین آذربایجان ملی مجلسینین نماینده‌لری و اونون رئیسی آقای شبستری

یاشاسین بوتون آذربایجانین ملتی که بو فرقه نین و مجلسین اراده‌سینی حیاته گچیرمک ایچون وار قوه‌لری ایله دایانیبلار».

تعزیه

سوودت مدلیت ایوی ایشچیلری سوودت اتفاقی ایله مدنی علاقه ساخلایان جمعیتین تبریز شعبه‌سی صدری آقای م. ع صفوته اوغلی احمد صفوتین وفاتی مناسبتیله باش ساغلیغی ویریرلر.

ش ۸۲ سوودت مدلیت ایوی ایشچیلری

خلقیمیزین مختلف طبقه‌لری طرفیندن نماینده‌لری استقبال ایده‌نلردن بیر منظره

فریدون بازرگان — یئنی عصردن

اندونزی

-۲-

معنی اوجا آغاجلار وار در که اونلارین بویی ۵۰ متر اولا بیلر. اندونزی بازارلاری همیشه بؤیوک میوه حاصل لری‌ایله دولی اولور. وحشی کائوچو، نیشکر، قهوه، چای، توتون، اکین شیلری مالک لری ایچون بؤیوک استفاده لر ویریرکه، اونلار یئرلی اهالی‌نین ایشچی اجرتی قیمتله استثمار ایدیرلر. کائوچو محصولی جهتیندن دنیاده اندونزی بیرنجی حساب اولونور. اندونزی معدنلری ایله ثروتلی در.

معلیت صلونده قیمت معدنلری واردر که، استخراج اولونماییبدیر.

داش کومور و نفت معدنلری استخراج اولونور.

اوروپالیلار اندونزیه گلمدن قاباق ماکا و پایی تون و بالاجاس. زیب جزیره‌لرینده قلع معدن لری ایشله‌ییردی.

بو گون اندونزی‌نین قلع محصولی‌که هلند حکومتی و بؤیوک هرکت توسطیله کنترل اولونور دنیانین یوزده ۱۸ قلع حاصلی‌دیر.

بورنئو، جاوه و سوماترادا نفت استخراج اولونور.

محاربه‌دن قاباق اونون محصول رقم لری گون به گون آرتیردی.

ژاپونون بورادا غلبه سیندن قاباق ایلده بو حاصل ۸ ملیون تون اولموشدور.

سوماترانین شرقی طرفینده اولان بالمبانغ آدلی بندرده نفت و اونون مشتقاتی خارجه صادر اولوردی. بورادا مهم تصفیه یئرلری وارایدی و دمیر یولی و نفت لوله‌لری بو بندری نفت معدنلرینه مربوط ایدیردی.

بورنئودا بالیک پاپان نفت استخراج و مطالعه‌لری‌نین مرکزی اولموشدور.

متفق قوشون حصه‌لری طرفیندن ژاپونون غلبه چالماسیندان اول بورانین بالمبانغ داکی تصفیه آپا- راتلاری خراب اولوندی ژاپونیالیلار ایسه اونلاری یئنی دن ایشه سالماغا قادر اولمادیلار.

سابقه نفت محصولی یوزده ۹۵ یا ۹۶ شیتله بیر انگلیس، هلند ثروتی توسطیله کنترول اولوردی. بوتلا بقه آمریکا سرمایه‌سی بورادا اصول اوزره محاربه‌دن اول ده کی ایل لرده نفوذ ایتمگه باشلامیشدی.

محاربه‌دن قاباق گوتر آمریکا کمپانیلری محصولین یوزده دردینی الده توتدیلار.

ماله جزیره‌لری هر زمان آسیانین نوروپولوقوتسا اولان اقوامین

استیلا و غلبه یئری اولموشدور. اجنبی لرکه جزیره‌لرین دریا کنارلاریندا اؤزلری ایچون یئر توتموشلار یئرلی اهالی‌سی قاباقدا اوروپادان گلن مهاجرلرله قاتیشمیشلار بونون اثرینده بیر حصه یئرلی اهالی سورولوب و یاخینداکی جزیره‌لره یا بؤیوک جزیره‌لرین آخرلرینه که ال چاتمیان و اوزاق بیر ناحیه‌لر ایدی مهاجرت ایتمیشلر. نتیجه‌ده بو گون اندونزی جزیره‌لرینده قبیله‌لر، طایفه‌لر، دیل‌لر، ولایتلی یا یئرلی لهجه و دیل‌لر و مدنیت بیر قاتیشیقلیق تاپیشدیر.

دیگر طرفدن بیر طایفه‌نین لهجه‌لری بیر بیرندن مجرد و آیری قالوب و زمان گچدیکجه اونلار بیر بیری ایله تفاوت‌تاپیشلار. بئله‌کی اونلارین مختلف یئرلی لهجه‌لری واردر و هر دسته اؤزی ایچون مخصوص بیر تعلیم و تربیه آلیر. حتی جاوه ده که اورادا چوخ زماندان بری مختلف محال‌لار آراسیندا اولان رابطه‌لر اوبیریسی جزیره‌لردن محکم و کامل دره‌یه اورادا خلق جوربجور دیل‌لرله دانیشیر.

جاوه و اوبیریسی جزیره‌لرده مالزی‌لر ساکن‌دیرلر.

بورنئونون همانینده اولان ما- لزی‌لر و جاوه نین بیر قسمتینده کی‌لر چینی‌لره بنزه‌ییرلر.

سوماترا و بالی و بیرعده جاوه مالزی‌لری هندیلره و سوماترانین شمال اهالیسی عربلره دیه دیرلر.

اندونزی خلق‌لری هر بیریسی اؤز نوبه‌سینده مختلف مذهب دره‌جه‌لرینه مالکدیر.

بورنئونون مرکزی قسمتینده اولان دایاک‌لار (۶۵۰ مین نفر) و سه‌بین مرکزینده‌کی توراجالار (۵۶۰ مین نفر) یاریم‌جیلیق جادو نشیرلیک حالیله حیات‌آپاریرلار. اونلار شکار و فلاحته عاشق‌دیرلار. اندونزی‌نین یاخشا خلق‌لری آتش فشان داغلارینین اتکلرینده یولی حاصلی اولان آکینه مشغول اولورلار. اونلار بیر عجیب و چتین سولاماق اصولی یاراتمیشلار. بئله‌گینه و اونون یاخینیندا اولان چر برملرین قالان خلق‌لردن چوخلی تفاوتی وار. بو یئرلر بورالاردا بیر چوخ آلمانی مدنیت مرحله‌لرینده یاشایش گچیرمیرلر. هلند امارتی‌سی یالنیز ژاپونیانین گیردیگی اثر- ینده بو بؤیوک ثروتلی و حاصلی‌لی جزیره‌لرده که اونلارین طبیعی زنگینلیکلری اکتشاف اولونماییب مطالعه یاپیلامیشدیر.

مملکت خبرلری

اول صفحه‌دن بقیه

سینده حرکتی صورتده آرواد لی- کیشی‌لی حربی تعلیملر آپاریلماقدا اولدیقلاری یازیلماقدادر.

فلاحت وزارتینده

دام غازلان- آخنی- حکم آوار ناحیه‌لرینده فلاحت ایشلرینین قاباغا گیتمه‌سی ایچون ۲۷ر۳ر۲۵ د. فلاحت وزارتینین نماینده‌سی حضوری ایله فلاحت قوپیسیونلاری تشکیل تاپدی و بو قوپیسیونلاردان، هر کند ده و هر ناحیه‌ده اؤز لرینین فلاحتی نواقص لرینی وقتینده فلاحت وزیر لیگینه اطلاع ویرمکدن اؤتری، تشکیل تاپاجاقلاردر. بو یولیله فلاحت وزیرلیگی کند تصرفاتین نواقصینی رفع ایتمک ایچون، چالیشقان کندلی و اکینچی لریمیز ایله یاخین دان تانیش اولاجاقدر.